

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
QVINNAN OCH HEMMET.

N:r 48.

Fredagen den 30 november 1888.

1:sta årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspris: 25 öre pr petitrad (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösningsförsäkring!</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 9—10 och 4—5. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Sista numret i hvarje månad innehåller en fullständig mode- o. mönstertidning.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i de större bok- lädorna samt å tidningskontoren.</p>
---	---	--	--	---

Väl är den lång, den kalla vinternatten,
som land och haf till blodlöst hjerta sluter
och andas is på jordens bleka kind.

Men ej den evig är: — en gång skall solen
sitt eldspjut rikta mot den grymnes panna
och nordanvinden dö för vestanvind.

Auguste Blanche.

Skandinavisk Modetidning,

den finaste prydnad för salongsbordet
samt den rikhaltigaste och tillförlitligaste
mode- och handarbetsjournal,

torde prenumeration oför-
dröjligen ske.

Tidningen är ej afsedd endast för sömmer-
skor och damskräddare, utan derjemte till en
hjelpreda i hemmet. Särskildt vilja vi fram-
hålla dess ytterst rikhaltiga handarbetsafdel-
ning samt den goda handledning i förfärdig-
andet af barndräkter, som den lemnar. För
öfrigt är tidningen genom sin synnerligt ele-
ganta utstyrelse, i hvilket afseende den ej
öfverträffas af någon tidning i vårt land, sär-
skildt lämpad till en prydnad i hvarje hem.

Tidningens anmälan å sista sidan i n:r 1,
som medföljde till Iduns alla prenumeranter,
torde noga genomläsas. **Skandinavisk Mode-
tidning**, som är en alldeles själfständig, från
Idun skild tidning, kostar för november och
december

endast 1 krona.

Annonsen om

Iduns Uträttningsbyrå

å sidan 352 i detta nummer af Idun torde
af tidningens läsarinna noga observeras.

Redaktionen.

Träldomsök.

Några små betraktelser öfver ett och annat
upptecknade af
Mathilda Langlet.

Vår tid vet ej af någon träldom — det
finnes inga slafvar mer. Menniskohan-
del och slafveri upphävas äfven i länder,
der det senare ansetts som oumbärligt, och
snart skall det knappast finnas någon fläck
på Guds gröna jord — i alla fall inom civi-
lisationens rämärken — som icke trampas af
fria män och kvinnor.

Visserligen. Bojor och band lossas på alla
håll, äfven inom andens rike. Forskningen
är fri, tanken är fri, ordet — både det talade
och det skrifna, sedermera tryckta ordet —
är fritt, och ehuru det visserligen nu är myc-
ket, som icke är »tullfritt», kan dock ingen
säga, att den personliga friheten är på något
obilligt sätt kringskuren.

Och dock gå här i verlden så många hårdt
bundna trälar, stundom suckande öfver sitt
slafveri, stundom omedvetna derom, men der-
för icke mindre trälbundna, stundom i en
träldom som faller enhvar i ögonen — mam-
monsträlar, syndaträlar, arbetsträlar, hvem har
ej sett, hvem igenkänner icke dem? — stundom
åter släpande på en boja, som ehuru icke
synlig, dock trycker lika hårdt. Det är
den gamla historien om, att ingen vet, hvar
skon klämmer, utom den som har henne på,
här så tillvida varierad, att äfven den, som
bär skon, stundom icke vet hvar hon trycker,
förrän någonting upplyser honom eller henne
derom, eller måhända hellre bär den tryckande
bojan än gör sig besvär att upplösa och af-
skaka den.

En af de tyngsta af dylika träldomar är
nog, exempelvis, den att vara *slaf af sin
vrede*. Och denna är måhända också en af
de träldomar, man minst tänker på att af-
skudda sig. »Jag vet nog, att jag är häf-
tig,» erkänner man, »men det råar jag inte
för,» tillägger man ursäktande, och så är allt
väl bestädt. Man är häftig, man är obillig,
man förgår sig, man plågar sin omgivning
med sin hänsynslösa häftighet, men — det
kan ju ej hjälpas, man är nu en gång sådan,
man kan ej rå för sitt humör!

Nej, visserligen, man kan ej rå för sin häf-
tighet, men man kan rå på den. Det är vis-
serligen icke så lätt, men det går dock, när
man blott en gång fått ögonen upp för det
olycksbringande att låta vreden taga öfver-
hand. Men det är deruti felet ligger, att man
ej har detta klart för sig. Så länge ej vreden
öfvergår till ursinne och så länge ej dess
utbrott förorsakar materiell eller synbar
skada, anses dessa utbrott temligen berätti-
gade eller i alla fall bestämdt ursäktliga. Om-
gifningen anses böra med tålmod underkasta
sig alla de ledsamheter, som häraf uppkomma,
och benäget öfverse med den felande, därför
att han är »så häftig» och inte råar för, att
han är det.

Det måste medgifvas, att uppfostran ofta
är skuld till detta. Och det är också genom
uppfostran vi skulle lära oss beherska vår
vrede, så att vi icke öfverila oss. Men huru
sällan ingår icke detta i planen för våra barns
utveckling — om vi öfver huvud uppgöra
någon plan därför! I allmänhet bryr man sig
ej stort om ett barns vrede — den får väl
gå öfver, menar man, och den går också öf-
ver, men huru? Lemnadt åt sig sjelf, behåller
alltid barnet i sitt lilla hjerta qvar något af
den bitterhet vreden uppväckt, och detta får

ständig näring och påökning af nya utbrott af en vrede, som visserligen kan kufvas eller afledas, men hvars eld dock alltid glimmar under askan och vid minsta anledning flammar upp igen.

Det värsta vid allt detta är dock det, att just vi föräldrar ofta sjelfva lära våra barn att vredgas, dels derigenom att vi straffa dem i vrede och icke i kärlek, dels föregå dem med onda föredömen, i det vi sjelfva förgå oss, dels också försumma att lära dem ångra och afsky sina öfverilningar och sålunda besegra sin vrede.

Det är kanhända så, att ingen, som älskar sina barn, kan med kallt blod aga eller straffa dem. Upprörd måste man vara, om också ej uppbragt, säger man, och deri har man måhända rätt. Men detta medför icke bestämdt, att man skall visa sig ond och vred. *Bedröfvad*, djupt bedröfvad bör man vara och visa sig vara, men icke ond, icke häftig. Och då det gäller att aga och straffa ett barn, bör det väl icke vara svårt att få vreden att öfvergå till sorg, tyckes det; det är dessutom verkligen nödvändigt, ty uppkommer hos barnet blott en gång den föreställningen, att modren straffar för att gifva sin vrede luft, för att hon är *ond* på barnet, då får den lilla snart den uppfattningen, att det är en glädje för modren att straffa, och då komma onda och vreda tankar i barnasinnets och hela grunden, hvarvå man skulle bygga, blir undergräfd och vacklar.

Om man ser ett barn öfverlemna sig åt ett utbrott af vrede, kan man visserligen med maktspråk hejda detta utbrott, men man kan icke ur hjertat utdrifva den känsla, som framkallade utbrottet. Derför tager den ömma, den verkliga ömma modren, det af vrede skälfvande barnet i sin famn och talar hjertligt och mildt förebrående, visar den lilla, huru ond och farlig vreden är, och upphör ej med förmaningar och smekningar, förrän häftigheten smälter bort i tårar och ånger, och detta gör hon, äfven när hon straffar barnet. Det är *mycket* farligt att låta ett barn gå och »tjura», gå och »bita i sig» hvarmen öfver verkliga eller inbillade oförrätter, och det är orätt och syndigt att låta den lilla ensam och utan stöd utkämpa striden med sig sjelf. Också dukar barnet då som oftast under.

Vaka vi så öfver våra barn — och öfver oss sjelfva — tror jag, att vi skola kunna mycket bidra till att vredens träldomsok icke kommer att trycka deras axlar, helst om vi icke förtrötts, utan under hela deras uppväxt förmana och stödjade dem och framför allt föregå dem med godt exempel.

Detta om barnen. Nu några ord om oss sjelfva. Man hör ofta sägas, att det är en svår konst att beherska sig sjelf, och kanske är det därför man endast ganska sällan kan förmärka, att någon anser det nödigt att lära sig eller att utöfva den, såvida man icke är tvungen. Så fort någon får råda sig sjelf, så fort tvånget upphör, anser man sig också fri att öfverlemna sig åt sina egna infall. Man säger sig då vara fri, men är i sjelfva verket mera bunden än någonsin, ty den personlighet, den inre, andliga människa, hvarigenom först hvarje menlig varelse göres till en verld för sig och blir skild från det öfriga släktet, denna personlighet underkufvas nu af den sinliga natur, som hon är satt till att styra. Och först då taga vi träldomsoket fullt på våra axlar och blifva lika säkert slafvar, som om vi vore sålda och köpta för penningar.

Nu kan det ju hända att mången icke frågar efter detta — anser detta för obetydigheter. Men då ville jag bedja den, som det gör, synnerligast om det är en qvinna, att något litet betänka, huru hennes vrede verkar på omgifningen, samt huru den tager sig ut i andras ögon. En vrede, som man beherskar, inger för det första mera respekt, än en vrede, som man låter bryta ut. Och sedan blir omgifningen van vid dessa utbrott; man vet, att de ej kunna räcka i evighet, man bryr sig ej derom, och barn och tjenstefolk tänka som så: låt henne storma — det går väl öfver.

Slutligen — och detta är det svåraste — stjäla vreden och dess täta utbrott ifrån oss den kärlek, som vår omgifning skulle skänka oss, och hvaraf vår inre människa skulle lefva. Och detta ville jag bedja envar maka, moder, husmoder af allt sitt hjerta och af all sin hög besinna, när hon frestas till utbrott af vrede. Det kan väl hända, att hon genom ånger, gåfvor och fördubblad ömhet kan åter vinna hvad hon förlorat, men detta sisyfusarbete är ohyggligt tröttande både för henne sjelf och för omgifningen, och ingen kan för öfrigt svara för att det lyckas. Om hennes närmaste också en gång, när hon går bort, glömma hennes fel och minnas henne med ömhet, kan det dock aldrig förnekas, att sammanvaron förbitrades, och att hon, då hon var ibland de sina, icke egde den kärlek, som kunde och borde varit hennes, och som skulle förljufvat hennes lif. Och då husfriden skall ständigt störas af häftiga uppträden, blir hemmet till slut nästan förhatligt, och hvar och en söker att så mycket som möjligt tillbringa sin tid utom detsamma.

Det är så mången af oss, som häruti felar, som syndar ovetande — det vill säga, som icke vet eller tänker på, att hon går i träldomsok och är slaf af sin vrede, lika litet, som hon tänker på de sorgliga följder detta medför. Att man förgår sig, när man låter vreden bryta ut, det får man nog erfara — följden låta sällan vänta på sig. Men då passar man alltid på att skylla ifrån sig och trösta sig med de mest ihåliga påfund. Derför ville jag bedja alla, både män och qvinnor — men qvinnorna främst och mest — att noga ransaka sina hjertan och sinnen och sin erfarenhet och se om vreden och öfverilningen någonsin gjort dem något godt eller någon nytta. Och då nu vreden finnes hos oss och det utan tvifvel måste vara någon afsigt dermed, såsom att upptända och värma människors hjertan till kamp för det goda och sanna, så är det minst lika säkert, att denna afsigt helt och hållet förfelas, om vi blifva *slafvar* af vår vrede, i stället för att beherska och leda den på rätt väg.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Det klappar så sakta på himlens port.*

*Det klappar så sakta på himlens port
med spåda, famlande händer:
stätt upp, Sankt Peter, och öppna fort,
ty jorden en engel dig sänder.*

* Ur de i dagarne utkomna »Dikter» af K. A. Melin.

*Och porten slås upp; från ljusets höjd
i skinande hvita kläder
en skara af englabarn med fröjd
mot lille främlingen träder.*

*Men liten pilt, han vet icke af,
hur lycklig hans lott är vorden;
han skådar ut öfver rymdens haf
och ser som en stjernö jorden.*

*I tårlös sorg utan tröst och hopp
der nere hans moder sitter;
hon stirrar ned på sin älsklings kropp,
som smärtsamt i dödsångst spritter.*

*Hon håller fast mot sitt hjerta tryckt
hans hand, den spensliga lilla,
och barnets själ, som börjat sin flygt,
hvilat på vingarna stilla.*

*Men endast ett ögonblick . . . så slår
som en flammande bläxt hans öga:
i all sin strålände klarhet står
vidöppen himmelen höga.*

*I slocknande blick hans moder ser
af eviga ljuset en strimma:
nu har han ej syn för jorden mer —
allt försvinner i dimma.*

*Öfver det döende barnets drag
en hög förklaring sig breder:
ett återsken af himmelens dag
har spridd sig till jorden neder.*

K. A. Melin.

I dag

har Idun prydt sin första sida med ett motto af *August Blanche*. I dag äro ock jemt tjugu år förgångna, sedan den uppburne författaren, omgifven af den ungdom, han så varmt älskade, plötsligt slutade sina dagar. Stockholms arbetare, hvilka han var en trofast vän och deras rätts oförskräckte förkämpe, fira honom om söndag med en massprocession till hans vård.

Så äro vi ock visse, att hans minne i dessa dagar firas inom svenska hem när och fjerran — om ej i yttre måtto med lof och tal, så dock med mången tacksam tanke i det tysta. Så vidt hans omfattande och populära författareskap — det må nu vara på dramats, romanens eller den enkla berättelsens område — skaffat sina otaliga vänner och väninnor uppbyggelse och förströelse, så vidt lefver än i dag *August Blanches* hägkomst. Två decennier ha ej förmått lägga glömskans likgiltighet mellan honom och hans fosterland!

Hjerteqval.

En novemberhistoria ur lefvande lifvet.

»Hurdant väder är det, Lotten?»
»Åh, kära fröken, det är så kallt så.
Dom sa, att det va' flere grader i morse, och

vattenpussarne i Humlegården ä' aldeles frusna, och blåser gör det rent vådligt.»

»Uch då, så odrägligt, nu får man ta till den där lunsiga vinterhabiten igen! Lotten får allt ta fram min vinterkappa, men piska pepparn ur den dugtigt först.»

Fröken Elise fördjupade sig åter i sin tidning, der hon beqvämt satt tillbakalutad i gungstolen framför förmaksbrasan, under det jungfru Lotten letade fram vinterplaggen, som legat i ide under sommaren.

När Lotten återkommer med kappan, går hon fram och håller den framför elden. Fröken granskar den med en kritisk blick.

»Nej, fy då, så den ser ut!»

»Men, fröken, jag har piskat och borstat den så väl — det fins inte ett damkorn...»

»Hvem talar om dam; mamma, mamma!»

Dörren till sängkammaren öppnas, och mamma visar sin breda figur ännu iklädd morgonrock.

»Hur ä' det fatt, kära barn?»

»Åh, kom hit, ska' du få se, hur den här ser ut!»

»Ja, skinnbrämet är litet nött, men det går väl an att få ett nytt.»

»Ja, om det bara vore det. Men titta, så den grinar i sidsömmarna, och så ä' den ju aldeles stött i kanten, och så ä' knapparna söndriga och — jo, det va' just vackert — der sitter en stor tjärfleck!»

»Men, kära lilla barn, den kan väl tagas bort, och när det så blir nytt garnityr och kappan för öfrigt omrustad, så blir den aldeles som ny.»

»Ny, säger mamma, ny!» Fröken Elise gjorde en åtbörd af utsägligt förakt.

Förenålet för dessa öfverläggningar hängde nu emellertid helt menlöst öfver gungstolskarmen, sedan jungfru Lotten till sin icke ringa förgärlighet måst afdunsta.

»Mamma kan du verkligen på fullaste allvar vilja, att din egen Elise skall gå med en sådan kappa?»

»Men Elise lilla, kappan är ju ännu så utmärkt vacker, och pappa har haft så mycket utgifter i höst, så jag tror aldrig det ä' värdt att be honom.»

»Åh, söta lilla mamma, vi ska hjälpas åt att be, bara du vill så...»

»Ja, men du vill jag inte, Elise, det ä' att riktigt vräka ut pengar.»

Elise vid faderns dörr:

»Pappa, lilla pappa!»

»Si så, hvad är det nu? Jag har brådt med posten.»

»Ack, kom hit ett litet tag, så ä' du rysligt rar.»

Pappa lyder order. — »Nå-å?»

»Jo, ser du, jag har upptäckt, att min vinterkappa ä' i ett miserabelt skick, jag kan omöjligt ha den utan att väcka anstöt.»

Elise kastar en blick på modern i hopp om hjälp, men mamma har i hast fått så mycket att syssla med solfjäderna och makartbuketterna öfver hörnsoffan, att Elise sjelf måste löpa till storms.

»Omöjligt, min tös, blankt omöjligt, svarar fadern. »Badresan i somras och Elofs löjtnantsuniform ha gjort allt för stora hål i kassan och smågossarne måste ju ha nya vinterkostymer...»

Fröken Elise skjuter ut med läpparna och ser ohyggligt sur ut. Och så kommer en ny salfva om flickorna Bing och flickorna Bång, som skulle få nya kappor, fastän deras voro då på långt när icke så fula som hennes, och deras pappa visst inte hade så stora inkomster som hennes... men, det förstås, när inte pappa och mamma ville så... så fick hon väl

sitta inne, ty att gå ut med den kappan det kunde då aldrig komma i fråga... inte så mycket för hennes egen skull, utan för hennes föräldrars... hon finge inte vara med på några skridskopartier eller något alls... eller ock skulle hon gå i höstkappan och tal... i... i... fvet af sig.»

Fröken Elise sjönk med en långdragen snyftning ner i närmaste emma, aldeles som hon sett primadonnorna på »Dramatiskan» göra det. Det hela var utmärkt stilfullt, i all synnerhet sedan mamma skyndat till och Elise fått luta sitt hufvud mot sammetsuppslagen på hennes morgonrock.

»Så ja, så ja» tröstade mamma och strök med sin välformade hand öfver det brända håret »gråt då inte så förfärligt, barnet mitt.»

»Ja — det ä' nu inte så mycket för k-a-appan — den bry-y-y-r jag mig inte om mer; det ä' bara för jag ser, att pappa och mamma inte hålla af sin lilla Elise, nej, inte ett d-u-ugg.»

Pappa, som stått och sett tvåhogens ut, fattade nu posto på andra sidan.

»Hvad ä' det för ett tokprat, stumpan lilla.»

Elise fortfor att snyfta, men mamma upplät sin mun och sade:

»Elise har fått aldeles för mycket känsla, det stackars kära barnet, sådana der varm-hjertade naturer får man allt vara litet var-samm med, eller tror du inte det, Sager?»

På den samma dagen och i dagarna tre hemsökte fröken Elise med mamma hvart enda bättre kappmagasin, i hela Stockholms stad, och, hvar de gingo fram, lemnade de hela berg af nedrifna kappor efter sig, utan att det kommit till någon handel, tills fröken äntligen vid fjärde besöket hos Klädströms fattade ett afgörande beslut. Mamma hade visserligen sin mening för sig om tygets godhet, men det tyckte nu Elise var kalkborgerligt att fästa så mycket afseende vid — kappan var chic och hvad ändå mer var: »satt som om den vore gjuten», detta var hufvudsaken. 85 kr. skulle den kosta, men efter öfvermänskligt prutande lemnades den för 75.

När den unga damen strålande glad promenerade i sin nya vinterkappa, hände nog, att hon mötte stackare i sin väg, hvilka gingo och huttrade i paltiga sjalar eller tunna regnkappor, och som skulle skattat sig lyckliga, om de varit i stånd att lösa ut vinterplaggen, hvilka sen i våras stodo på assistancen; men för Elise var detta icke något möte — endast förbiskymtande skuggor, från en verld, som hon icke kände.

Den gamla kappan skickades till en damgarderob, der Elise fick 11 kr. och 50 öre för den, som på otroligt kort tid festades upp i damkaféer, fruktbodas och konditorier. Nej, inte allt. En liten blåfrusen flickunge räckte en gång Elise en bukett litet frostbitet löfkojsris med ett par gulgöna blad; henne gaf hon den begärda tioöringen och lät henne behålla blommorna.

Den fröken Elise, hon hade ett så varmt och känsligt hjerta!

Elsa.

Iduns

fjerde pristäfling.

1) För den bästa uppsats i något ämne, som berör kvinnans lif och verksamhet i eller utom hemmet, hemmet sjelft eller barnens uppföstran, utdelas ett pris af 25 kronor. Uppsatsens längd får ej öfverstiga fyra spalter i Idun.

2) För den bästa berättelse, skiss eller no-

vellett om högst fyra spalter lemnas ett pris af 20 kronor.

3) För det bästa nyårspoemet lemnas ett pris af 15 kronor.

Hvarje pristagare erhåller derjemte en årgång af Skandinavisk Modetidning för 1889.

Täflingsskrifterna, som böra skrivas endast på en sida af papperet och förses med namn eller signatur och förseglad namnsedel, skola vara inlemnade senast den 24 december. Å baksidan af konvolutet bör tecknas ordet: *Täflingsskrift. Redaktionen.*

Teater och musik.

Kungl. operan. Fröken *Gina Oselio* afslutar i afton (onsdag) såsom *Margareta* i »Mefistofeles sitt gästspel å k. operan. I sistnämnda parti har hon både som sångerska och skådespelerska dokumenterat sig som en konstnärinna af framstående rang. Särdeles torde tredje aktens fängelsescen få räknas till det bästa som här presterats. Fröken O:s uppträdande har städes har följts med mycket intresse af den ständigt fullsatta salongen och helsats med det lifligaste bifall.

K. dramatiska teatern gifver torsdagen den 29 deuces för första gången »Final», skådespel i 3 akter af Ernst Ahlgren och Axel Lundegård. De viktigaste rollerna och deras innehafvare äro: Hugo Bruhn, hr Fredrikson; Betty Bruhn, hans hustru, fru Dorsch-Bosin; Saima Rönne, fru Rundberg; Karl Rönne, hr Personne; Sörling, hr Örtengren; Stenström, hr Hartman; Hollgren, hr Hamrin; fröken Bertha Sandgren, fröken Ahlander; fröken Agda Lundberg, fröken Klefberg och fröken Lisen Törnblom, fröken Bäckström.

Vasateaterns bebådade nyhet, »Den nye mikadon», har nu gått af stapeln i och med lördagens premiere, som samlat öfverfullt hus. Hvad den glänsande, gedigna och stiltrogna utstyrseln vidkommer, torde väl knappast det omtyckta sällskapet å denna det unga Stockholms favoritteater för presterat något liknande. Och dock har det, som allmänt känt, härutinnan ingalunda gjort det minsta. Musiken i den nya operetten, till största delen hemtat från A. Sullivans melodier till den engelska förebilden, tilltalar äfven den genom sina egenskaper: melodirikedom och ganska högt musikalliskt värde. Skada blott, att den något klumpiga libretton skall nedtynga intrycket af det hela.

Samtliga rollinnehafvare skildes med heder från sin uppgift. Titelpartiet, den unge mikadon Tsing-Tsing roll, utfördes af fröken *Anna Petterson* med vanlig musikalisk finess och dramatiskt lif. Fru *Carlbeck* var särdeles intagande som ung japanska i giftrasären; denna intelligenta skådespelerska gör med hvarje nytt parti anmärkningsvärda framsteg. Hrr *Cloed*, *Gründer* och *Johanson* böra ock särskildt nämnas.

Samspelet var utmärkt, regien värd allt erkännande, bifallet lifligt. *J. N—g.*

Filharmoniska sällskapet gaf sistlidne tisdag sin första abonnementskonsert i musikaliska akademien under anförande af sin skicklige och energiske ledare kapellmästaren *A. Hallén*. Större delen af programmet bestod af acapellakörer, några förut här utförda. De nummer å programmet, som tycktes mest slå an, voro Dvoraks originella och melodiosa stycken »Gyllene åkrar» och »Aftonklockan», Halléns fina och vackra fruntimmerskör »Das Aehrenfeld», Jacobssons nätta »Dansvisa» och Mendelssohns »Jagtsång». Till de mera framstående acapellakörerna torde ock få räknas Schumanns »Schön Rothraut», hvilken liksom öfriga stycken erhölet ett förträffligt och väl nyanseradt utförande. Konsertens slutnummer utgjordes af den populäre tonsättaren *P. Heises* snillrika — åtminstone hvad de två första afdelningarna beträffar — tonmålning »Volmerslaget», som nu utfördes med messingsackompanjemang. Programmet utfylles med en aria ur Massenets op. »Cid» och några visor af Kjerulf, förträffligt föredragna af fröken *S. Wolff*. — Konserten bevistades af ett talrikt auditorium, hvaribland märktes konungen och prins Carl med uppvaktning.

Musikföreningen har, då detta nummer kommer i våra läsarinners händer, åter uppfört *Berlioz'* härliga dramatiska legend »Faust» och naturligtvis för i förväg utsäldt hus. Vi återkomma i nästa nummer. Den 28 nov.

F. Hbg.

Literatur.

Dikter af K. A. Melin (Sthlm, Wilhelm Bille). Den begåfvade skalden, förut i vida kretsar känd och erkänd för sina längre dikter: »Prinsessan och svennen» samt »Humleplockningen», skänker här sina många vänner en välkommen julklapp i form af en knippa smärre dikter. Äfven öfver denna samling ligger den ton af skär och verkligt känd poesi, som så behagligt kännetecknat förf:s föregående arbeten. Detta hindrar ingalunda att förf. har både starka och bjerta färger på sin palett, hvilka han ock förstår att »lägga på» med realistiskt verkande kraft utan att dock någonsin öfverskrida den konstnärliga måttfullhetens gräns. Läs blott bland hans ypperliga skärgårdsbilder en sådan dikt som: »Så skall en sjömanshustru vara», och ni tycker er känna en frisk hafsbris blåsa er till mötes, med doft af sälta och tång.

Vi ha på annat ställe i dagens nummer tillåtit oss aftrycka en liten dikt som smakprof för våra läsarinor.

Ett storstadsbarn.

Berättelse för Idun

af Johan Nordling.

IX.

Dystra tider.

(Forts.)

Det var en qväll i slutet af september. Ruth hade slutat sitt arbete på fleurist-
 ateliern och skyndade med brådskanie steg
 den långa vägen hemåt. Vädret var afsky-
 värdt. Regnet — ett kallt, snöblandadt regn
 — öste ned från en himmel, svart som beck;
 en intensiv, pinande blåst strök fram öfver
 staden, hvisslade i gathörnen, svängde plötsligt
 om en knut och kastade ett fång regnvatten
 rätt in i ögonen på närmaste utevandrare, så
 att han i det närmaste förblindades. Det for-
 sade och sjöd öfver gatans stenar som i ett
 skummande kärl, och gaslyktornas röda lågor,
 som lungsiktigt kippade efter andan, glimmade
 skumt som tjerran vårdeld genom misten.

Just som Ruth sneddade öfver Artilleripla-
 nen, ännu mörkare och mera vattensjuk än
 något annat ställe, steg en manlig gestalt fram
 ur gömman från en husvägg, och hon hörde
 en röst nämna henne vid namn. Hon blef
 förskräckt, omotiveradt förskräckt: hennes hjerta
 bultade förtvifadt; men klockan var ju ändock
 endast 8 på qvällen. Hon skyndade än hasti-
 gare på sina steg utan att se sig om.

»Ruth, blif inte rädd! Det är ju bara jag,
 Karl Vrede», sade det bakom henne.

Ja, det var han; nu kände hon hans röst
 och stannade, gladt förvånad, förtjust öfver
 detta sällskap en så ruskig afton.

»Ack, är det du Karl! Gud — hvad jag
 blef rädd! Hvad i all världen gör du här vid
 denna tiden. Det var så länge sedan vi rå-
 kades».

De gingo framåt vid hvarandras sida. »Jag
 har väntat dig här», sade han, »ty jag måste
 tala vid dig i qväll.»

Hon tyckte, att han lade en sådan egen-
 domlig tonvigt på »måste», och kände sig ge-
 nast åter beklämd.

»Karl, det är väl inte något ledsamt? Hvad
 har händt?»

»Ledsamt?» upprepade han dröjande; »ähnej
 — tvärtom egentligen: jag får resa.»

»Resa!» Hon stannade.

Han tvingade henne genast i gång på nytt,
 halft brydd. Brådskanie, liksom fruktade han,
 att hon åter skulle få ordet, började han tala,

Skand. Modet. är den elegantaste och rik-
 haltigaste här kända tidning
 i sitt slag.

Skand. Modet. är en prydnad för den finaste
 salong eller budoar.

Skand. Modet. är också ej afsedd att vara
 endast en modejournal, utan
 en tidning för salongen.

Skand. Modet. utkommer 2 gånger i måna-
 den med ett häftadt och skuret
 nummer om 24 sidor.

Skand. Modet. innehåller i hvarje nummer
 omkring 80 illustrationer samt
 ett ytterst elegant omslag med
 2 kol. helsidsbilder.

Skand. Modet. lemnar med hvarjt annat num-
 mer en synnerligt rikhaltig
 mönsterbilaga.

Skand. Modet. meddelar dessutom i hvarje
 nummer en moderevy, full-
 ständiga beskrifningar till alla
 illustrationerna och för öfrigt
 uppsatser i allt, som hör till
 damernas toalett.

Skand. Modet. meddelar ständigt det allra
 nyaste inom modets värld.

Skand. Modet. lemnar alltid å första sidan
 i hvarje nummer någon in-
 teressant illustration här hem-
 ifrån.

Skand. Modet. innehåller alltid derjemte en
 intressant och spännande föl-
 jetong.

Skand. Modet. inbjuder sina abonnenter till
 storartsde priståfningar i qvin-
 nlig slöjd om tusentals kronor.

Skand. Modet. är den jemförelsevis billigaste
 af alla kända modetidningar.

Skand. Modet. är tre gånger omfångsrikare
 och ojemförligt elegantare än
 andra här kända modejour-
 naler.

Skand. Modet. står i typografisk utstyrelse
 öfver det bästa, som hos oss
 bjudes.

Skand. Modet. är för mode- och kramvaru-
 affärer, för sömmerskor och
 damskräddare den bästa an-
 nonstidning.

Skand. Modet. kostar för helt år 8 kr., ³/₄
 år 6 kr. 50 öre, ¹/₂ år 4 kr.
 50 öre, ¹/₄ 2 kr. 50 öre,
 postarvodet inberäknadt.

Skand. Modet. har till utgifvare Frithiof
 Hellberg, red. och utg. af
 Idun; adress: Stockholm.

i en nervös, jägtad ton, den han förgäfvades an-
 strängde att göra sorglös och glad. Det var
 en lång historia: en af professorerna vid aka-
 demien, som hade fäst sig vid hans studier och
 anlag, skulle tillbringa sin vintertjenstledighet
 i Paris. Han hade sändt bud på Karl Vrede,
 hade erbjudit sig att ta honom med, för intet,
 endast af intresse och för att denne skulle få
 tillfälle till att i den stora verlds- och konst-
 närstaden göra fruktbringande studier. Ett
 generöst, ett lysande anbud, omöjligt att af-
 böja! Men han hade afböjt, nej, icke afböjt,
 men tvekat. Hur skulle han kunna lemna
 Ruth nu, just nu, när deras kärlek var så
 ung? Han hade förhalat tiden, stridit med sig
 själf. Hans gynnare hade envisats, rätt ut
 skrattat åt hans barnslighet, när han, nödd och
 tvungen, ohöjdt öppnade sitt hjerta. »Naivt
 pjoller — ett flyktigt tycke, glömdt i morgon
 — skulle han för detta offra kanske hela sin
 framtid som konstnär? Det var ju bara en
 vinter för öfrigt, det gällde». Flyktigt tycke
 — ah, han visste icke han! Men det var sant:
 det var ju bara en vinter, en kort vinter!
 Den kunde väl deras kärlek lida.

Och i dag hade han åter sändt bud på
 Karl. »I morgon resa vi», det var allt; och
 han kunde väl dock icke stöta bort denna fri-
 kostiga kand, som räcketes honom. Hvilka ut-
 sigter öppnade den icke för öfrigt, denna resa!
 Ah — han skulle bli en stor konstnär, och
 han skulle komma åter, berömd, afundad, att
 lägga sin berömmelse för hennes fötter. Efter
 en kort vinter . . .

Men i morgon skulle de resa.

De hade gått fort, och när han slutat tala,
 var Ruth nästan hemma. Hon hade ej ett
 ord till svar på hans tal, och de gingo framåt
 i en pinsam tystnad.

»Är du inte glad», frågade han slutligen,
 »— för min skull?»

»Nej», brast hon ut; det lät som en svårt
 bekämpad snyftning.

Men så ångrade hon sig med ens; hur själf-

visk, hur själfvisk! Han hade ju rätt — och
 hon plågade honom med sin egoism.

»Ack jo, ack jo — visst är jag glad», sade
 hon. »Förlåt mig, Karl, förlåt mig;» och hon
 slog sina våta, spåda armar om hans hals.
 Han kände hennes kind, brännande het och
 torr som eld, snudda vid sin. »Det är ju
 bara en vinter», upprepade han på nytt, ton-
 löst, för att ge sig mod.

»Ja, du skall, du måste resa, det är ju
 klart.» Och hon började tala, häftigt, entu-
 siastiskt för hans sak, liksom var det hon som
 skulle öfvertyga honom. Ett sådant lyckans
 äpple, som föll i hans väg — och han skulle
 icke taga upp det! Omöjligt!

Det var den sista qvällen, och de stodo
 länge, hand i hand, i mörkret, i vattnet, utan-
 för den gröna porten. »Farväl», till sist:
 »farväl» — och hon log — hjeltomodigt —
 log och nickade gladt hopp, när hon hastigt
 vek sig ifrån honom och in genom den gamla
 porten. Han hörde hennes steg i den våta
 sanden dö bort derinom. Så var det endast
 regnet, som susade.

Då gick han långsamt hem och for om da-
 gen derefter.

* * *

Det gick bakut med pappa Rebolledos affä-
 rer i den lilla butiken, förfärande hastigt. De
 trogna kunderna blefvo allt färre och färre,
 pappa Rebolledos humör, som blef surare för
 hvarje ny dag af motgång, lät de få dröjande
 umgälla, hvad de andra brusto. Och så trött-
 nade äfven de långmodige, den ena efter den
 andra.

Han gaf sig icke tid nu, den gamle koristen,
 att vänta med sin aftontoddy, till dess Ruth
 hann hem om qvällarne och med finka händer
 fick trefnad i rummet och det varma vattnet
 i ordning. När hon kom, var han redan i full
 gång; och det gamla entalet, som förr aldrig
 öfverskreds, svälde efter hand ut till både
 tre och fyra.

Lifförsäkring till verkliga kostnaden.

Associationen för Ömsesidig Lifförsäkring

(Mutual Reserve Fund Life Association i New York)

erbjuder på bekväma betalningsvilkor **Lifförsäkring** till verkliga kostnaden (= ungefär hälften af kostnaderna i bolagen enligt gamla systemet) med fastställda maximipremier, grundade på erfarenheten inom lifförsäkringsrörelsen.

Inga aktieegare, som taga vinsten, eller andra intressenter, som dela öfverskottet.

Absolut säkerhet.

lakttagande af försigtighetsåtgärder för att omöjliggöra spekulatör eller bedrägeri.

Bestämda årsavgifter till bestridande af förvaltningskostnaderna.

Försäkring till nettokostnad enligt åldersskala och till ungefär hälften af kostnaderna vid det gamla systemet.

Sträng sparsamhet i alla riktningar. Beqväma betalningsvilkor för försäkringstagare, med bestämt maximibelopp. Vistelseort utomlands och utrikes resor förorsaka inga extra kostnader.

Allm. Telefon: 84 37.

Prospekter och vidare upplysningar på begäran.

Hufvudkontor för Sverge, Norge och Danmark i Stockholm: Vasagatan 22 A.

Direktör: Johan Millén.

Ombud antagas.

[519]

LEVERIN & C:o

61 Drottninggatan 61

3 tr. upp

få härmed rekommendera sin nya, tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags Fotografering utföres omsorgsfullt enligt nutidens fordringar.

Med största högaktning

LEVERIN & C:o

[46]

DIVERSE.

Vårt i:a Hushålls-, Pariser- och **Intubi-Kaffe**, hvars godhet garanteras, rekommenderas hos hvarje sparsam hushåll.

Stockholms Intubi-Kaffefabrik, N:r 4 Klara östra gata n:r 4. [228]

KULLE

Svenska Konstväfnader och Broderier.

Yllestramaljer, alla färger, Garn och Silke.

Förklädestyger, ylle och bomull, Äkta färger.

Originalmönster.

Bästa materialier.

Beställningar utföras å Möbetyger, Mattor, Draperier m. m. i hvilken stil som önskas. Moderata priser.

Stockholm, Drottninggatan 36.

Tillverkningsort: Lund (Thora Kulle).

Filial: Göteborg (Svenska industrimagasinet.) [37]

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3. Företrädesvis mag- och hudsjukdomar. [505]

Doktor Carl Flensburg

14 Lilla Vattugatan 14. Hvardagar 1/23—1/24. Helgdagar 10—11. Behandlar företrädesvis Barnsjukdomar. [297]

ROLAND MARTIN

Tandläkare.

Vasagatan 10, Stockholm, snedt emot Centralstationen. [572]

J. G. Hammars

Lampkök.

Stor värmeförmåga. Brinna luktfritt. Brilljant belysning. Pris: enkla med veke 4-6 kr., extra solida 7-8 kr., med 2 veckor 12 kr. Fullkomlig belätnhet garanteras hvarje köpare. [292] J. G. HAMMAR, 30 Malmströmshusetgatan

Etui- & Portfölj-

Fabrik

Hamngatan

36

Telefon:

49 70.

Tillverkar

Etui

för Smycken,

Bordsilver, Scha-

tull, Smyckeskrin,

Syskrin, Album m. m.

Infattar Fotografier.

Monterar Tapiseriarbeten.

[506]

Landsortsboar

kunna få hvarjeh. uppdrag utförda genom undert. Se annonsen i n:r 15 af Idun. Postadr.: Engelbrektsg. 31 A. Telegrafadr.: Ströms, Stockholm. [300] Maria Ström, född Klockhoff.

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888. [522] N. P. Jensen.

Kurs i klädsömnad]

gifves af undertecknad för ett begränsadt antal elever. OBS. Eleverna förärdiga egna klädningar.

Bernadina Nicodemi,

Barnhusgatan 4, 1 tr. upp öfver g. [135]

Kökskalender. Oumbärlig hjälpreda för husmödrar, innehållande 177 matrecept för så väl det borgerliga som stora köket. Till salu i alla boklädor för 1 krona. [414]

Gust. G. Folckers Skönfärgeri

och

Konsttvättning

N:r 2 Kungsholmstorg N:r 2.

Butiker: Regeringsgatan n:r 9 (postadr.), Nybrogatan n:r 28 B, Drottninggatan n:r 81 C.

Butik i Göteborg: Kyrkogatan n:r 15. [315]

TJULANDER & C:o,

VINHANDEL,

55 Drottninggatan 55,

rekommendera sitt väl sorterade lager af endast äkta utländska

Viner och Spirituosa.

Särskildt framhålls: finare Champ.-Cognac från de förnämsta firmor, flere år här i lager, Bordeaux-viner af välkända firmor samt hvitt Portvin, särdeles omtyckt. [313]

YLLE REGIMEN.

Bästa skydd mot köld och värme

äro:

Benger's enda äkta

Normal-Underkläder.

Prisbelönda med 6 Guldmedaljer.

Illustrerad Katalog gratis.

Fabriks-Nederlag hos: Gösta Vidinghoff, 19 Drottninggatan, Stockholm. [118]

Sturegatan n:r 8. Telefon: 84 30.
Lacave y Cia, Cadiz. Äkta Spanska Viner i Stockholm.
Kungsgatan n:r 7. Telefon: 57 70.

Från

K. N. Lundbergs

BOSÄTTNINGSMAGASIN

7 Storkyrkobrinken 7
STOCKHOLM

Prisuppgift å

LINNE-NÄSDUKAR

Ordinära:

N:r	10	20	30	40	50
Storlek i cm	36	42	42	46	46
Pris	1.75	2.20	2.40	2.85	3.—

Prima:

Storlek 42 cm. (mindre damstorlek)	N:r	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Pris pr dussin		—	4.—	—	4.25	—	5.—	—	5.50	—	7.—	—	—	—
» 47 » (vanl. damstorlek)	»	»	4.—	4.25	4.50	4.75	5.—	5.50	5.75	6.—	6.75	7.50	8.—	9.—
» 52 » (vanl. herrstorlek)	»	»	4.25	5.—	5.25	5.50	6.—	6.25	6.75	7.—	8.—	8.75	9.—	10.50
» 57 » (större herrstorlek)	»	»	—	—	—	7.25	—	8.—	—	8.75	—	10.25	—	—

Kambrik:

N:r	29	31	33	35	37	39
Pris pr dussin	5.—	6.—	7.—	9.50	10.50	12.50

Kammarduk med hålsöm:

N:r	67	70	73	75
Pris pr dussin	6.—	7.50	12.—	18.—

Barnnäsdukar med kulört bård:

N:r	1	2	3
Pris pr dussin	1.95	2.35	3.15

Prisuppgift å

BORDVAXDUK

Imitation Damast:

Storlek i cm.	120 x 120	140 x 140	160 x 160	180 x 180
Pris pr stycke	3.—	4.50	6.50	9.—
Pris pr längdfot	0.75	1.—	1.20	1.50

IDUNS

Uträttningsbyrå.

Denna byrå har kommit till stånd uteslutande för att varda till gagn och nytta närmast för abonnenterna å *Idun* och *Skandinavisk Modetidning*.

I landsorten i synnerhet finnes en hel mängd personer, hvilka tid efter annan behöfva det eller det uppdraget utfördt i hufvudstaden, men ofta nog stå strandsatta, all den stund de der ej hafva någon bekant eller veta, hvart de skola vända sig för att få uppdraget bäst och billigast utfördt.

Talrika under det nu snart förflutna året från Iduns läsarinor ingångna uppdrag ha förmått mig att nu sätta det hela ordentligt i system, på det nyttan må varda den största möjliga. Jag har därför träffat öfverenskommelse med affärsmän och affärsqvinor inom olika brancher, hvarigenom det blifvit mig möjligt att erhålla *de bästa varor till billigast möjliga priser*.

Alla uppköp göras gratis åt *Iduns* och *Skandinavisk Modetidnings* abonnenter. Öfriga uppdrags uträttande ombesörjes mot en obetydlig ersättning.

Kostnadsförslag till bosättningar uppgöras.

Allt möjligt inköpes och anskaffas såsom t. ex.

Arbetsmaterialier
Balartiklar
Barnkläder
Bosättningsartiklar (alla slag)
Bröllopskort
Böcker
Dekorationsartiklar
Duktyger och linne
Gardiner
Garner, silke och tråd

Guldsmedsartiklar
Hattar
Husgerådssaker
Julklappar (alla slag)
Kappor
Klädningsstyger
Lampor
Leksaker
Lysningspresenter (alla slag)
Mattor

Möbler
Möblemanger (hela)
Möbelyger
Musikalier
Papper samt kuvert (med och utan namn)
Pianinos (med flerårig garanti)
Toalettartiklar
Viner
Visitkort (enklare och finare)
m. m., m. m.

Allt uppköpes gratis och skickas mot efterkraf.

Med Iduns Uträttningsbyrå är äfven förenad en

Platsanskaffningsbyrå.

Genom den samma anskaffas, så vidt möjligt är, alla slags platser inom hemmen såsom *lärarinnor, sällskapsdamer, bonner, värdinnor, hushållerskor* och *tjenare* af alla slag.

Någon särskild inskrifningsafgift vid denna byrå finnes ej.

Det fordras endast, att en hvar, som söker en plats, eller som önskar ett biträde inom ofvanstående kategorier, till byrån insänder en annons att införas tre gånger i tidningen *Idun*, hvilken genom sin ovanligt stora spridning och derigenom, att den går direkt till hemmen och husmödrarna, är den allra lämpligaste annonstidningen i detta hänseende. Liqvid (Iduns annonspris är 25 öre för hvarje tiotal stafvelser med tillägg af 25 öre för rubriken) torde lämpligast insändas medels postanvisning. Bifogas derjemte betygsskrifter och rekommendationer, så blir den sökande inskrifven i *byråns platsanskaffningsbok* för ett års tid och har derunder ej att vidkännas några ytterligare kostnader för platsers anskaffande genom byrån.

Alla skrivelser böra adresseras till *Iduns Uträttningsbyrå, Klarabergsgatan 54, Stockholm*, och åtföljas af dubbelt porto i och för nödig korrespondens.

Iduns Uträttningsbyrå har under de få veckor den redan existerat varit nästan öfverhopad af uppdrag, hvilket visar, att den varit af behovet påkallad.

Stockholm i november 1888

FRITHIOF HELLBERG

Utg. af *Idun* och *Skand. Modetidning*.

Bilder och text

från

MODEVERLDEN

Bihang till

— ❖ IDUN ❖ —

PRAKTISK VECKOTIDNING FÖR QVINNAN OCH HEMMET

N:r 11.

November

1888.

Moderevy.

Träden i Humlegården och Kungsträdgården stå kala; ett lätt frostlager täcker marken och hustaken tidigt på morgonen, då ni, min nådiga, tager er morgonpromenad. Ja, vi ha haft snö och kalkbackskning till och med. Trots det inträdda blidvädret — 3 à 5 grader öfver fryspunkten — måste vi erkänna, att det blifvit vinter.

Vintern har kommit och — vintermoderna.

Förtjusande, förstas! Och ej minst därför att de tillåta oss bibehålla gamla former. Några små förändringar, litet mera besättning här, ett annat tyg till insats der — och vi hafva skattat åt modets kraf, och vår toalett är »chic».

De varma tygerna till dräkter och kappor intressera oss mest. Och då träda oss sedan länge kända väfnader, om ock stundom under ett nytt namn, ständigt till mötes. Till de mest omtyckta hör *bouclé*, som till samman med ett enkelt garnityr användes till de mest af

unga damer begagnade åtsittande drägterna. Särdeles verkningsfulla äro de silfverfärgade tygerna *sibirienne* och *moscovite*, af hvilka kappor med pelsgarnityr hufvudsakligen förfärdigas. *Poil migé*, garneradt med broderier, användes med förkärlek till de små paletots jemte matelass-tygerna, af hvilka ett rikt urval förts i marknaden. Om de klädeliknande tygernas användbarhet för promenad-dräkter ha vi talat en föregående gång och vilja endast nämna, att starka chevioter, yllsatiner, plaidtyger, natlé och matelass mycket begagnas, dock till samman med tyger i andra färger.

Pekinstyg betraktas som särdeles elegant. Utom till insatsdelar och garnering användes det till de omtyckta västarne — för ögonblicket toalettens nästan viktigaste plagg — det må nu vara fråga om en sällskaps- eller matinédrägt. Till formen äro dessa skiljaktiga. Dock har *directoire*-genren, karakteriserad af breda reverer och stora knappar, tillvunnit sig de största sympatierna. I allmänhet gäller regeln, att till randiga västar hör ett enfärgadt lif och till den likaledes enfärgade kjolen ett randigt draperi; revererna böra ock göras af randigt tyg. En kravatt af hvit musslin eller spetsar fullständigar utstyrseln. Som sällskapstoalletter gälla hvita, af kaschmir eller mousseline de Laine, som de elegantaste; de garneras helst med atlas eller moaré. Empireformen, den vackraste och mest lämpliga för denna drägt, passar i synnerhet ungdomliga gestalter. Garneringen utgöres af en bred veckad gördel med långa skärpändar af något bland nyssnämnda tyg.

Det nu rådande modet tyckes dock vara gynsamast för den svarta drägten. Denna önskar man gerna begagna säsong efter annan, och då blir moderniseringen enklare och mera praktisk, när den kan åstadkommas genom några omflyttningar och förändringar af garnityret, än om snitten skulle undergå en genomgripande förändring.

Besättningsartiklarne på modet äro: snörmakeriarbeten af glänsande kortklipt silke utan perlor; broderier i arabesform; afpassade garnityrdelar för kjol och lif. Särskildt vilja vi påpeka stickningar på klädesremсор med languette, platt- och kedjestygn; mellan dessa finnas figurer utskurna i klädet, så att botten-tyget blir synligt.

Men julen nalkas.

Man finner i dessa dagar ett lifigare intresse än vanligt för modets ytringar.

Det är ej drägten allena. Det är ock tusen andra småsaker, hvilka stå under modets inflytande, och hvilka vi vant oss att betrakta som nödvändiga för vår komfort, man intresserar sig för.

Först skola vi likväl tala något om vinterkapporna.

Deras allmänna karaktäristik är: eleganta och praktiska tillika; eleganta till form, utstyrsel, väfnad och kvalitet. Så väl den åtsittande redingoten som den endast i ryggen indragna kappan begagnas. Den förstnämnda prydes med siden, snodder och snörmakeriarbeten; den senare med sidenstickningar, reliefsnörmakeriarbeten, pelsverk o. d. Kappor af tjockare tyger sakna foder, men de af lättare fodras med vadderadt siden. Högeleganta äro plyskapporna, hvilka göras, så att de omsluta hela gestalten. Vadderadt sidenfoder och rik garnering med snörmakeriarbeten och silkesnodder höja deras värde.

Och nu till dukarne och skärpen, som de vinterliga dagarne göra nödvändiga hemma

Fig. 1. Rund filthatt.

Fig. 2. Capotehatt.

finna glacéhandskar med långa manschetter och läderapplikation vid handleden. Sidenhandskarne äro släta, genombrutna och prydda med spetsmanschetter eller svandunskantning.

Det bör må hända nämnas, att strumporna, hvilka ock äro underkastade modets inflytande, måste till färgen öfverensstämma med dräkten. Till baltoaletten hör ljusa strumpor.

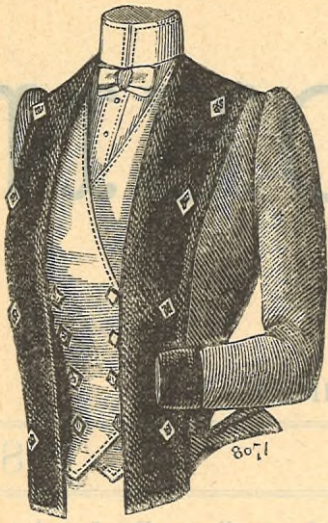

Fig. 3. Jacklif med väst.

eller ute. Ylleväfnad och knytning, ljusa och mörka färger i alla nyanser, rent ylle eller genomdraget med guld- och silfvertrådar, virkade med broderier: — se der profkartan.

Men vi skulle tala om alla dessa förtjusande småsaker, hvilka både höra och icke höra till toaletten. Man finner dem redan i skyltfönstren.

De små miniatyrmuffarne af atlas eller kaschmir i alla färger och rikt garnerade med spetsar skola säkert finna vägen till månet julbord.

Och solfjädrarne! Baldrägens bihang.

Ja, bland dem blir det svårt att välja. I så rik omvexling förekomma de. Af spetsar med fjädergarnering; af siden eller trä med målning och guld-, silfver- eller fjäderornering: af snidadt elfenben med eller utan målning.

Vill ni välja bijouterier, så finner ni marknaden väl försedd. Der bjudes necessärer och saker för toalettbordet, flaskor och portmonnäer besatta med brokiga stenar eller smykade med silfvermonogram. Man står rådvill inför denna öfverväldigande rikedom på smycken och lyxsaker.

En synnerlig uppmärksamhet egnar man åter de små dukar, hvilka delvis skola ersätta näsdukarne, men egentligen sakna annat ändamål än att pryda. De äro blott en modenöck dessa 20 kvadratcentimeter stora dukar af foulard, batist, crêpe och crêpe lisse i alla moderna färger och i öfverensstämmelse med dem prydda med sidenstickningar, languetter eller spetskantning. Man bär dem i en liten bröstficka, mellan knapphålen eller vid livvets nedre kant, dock alltid så, att de äro fullt synliga. Nio eller tolf af dessa dukar i en smakfull kartong, fint parfymrad, bilda en förtjusande julgåfva. Dessa kartonger eller småpaketer, hvilka ock kunna begagnas för större fickdukar eller handskar, bör man helst förfärdiga sjelf. För fickdukar äro de kvadratiske, för handskar aflånga. På tal om handskar må sägas, att skinnhandskar kortare och längre, med sidenhandskar, dela damernas gunst. Till promenadtoaletten höra

Fig. 1. Rund filthatt. Hatten är af svart filt och har låg kulle. Brättet, som baktill är smalt, blir bredt framtill. Hatten garneras med silfvergrå fjädrar. Arrangementet sluter sig till en boa af samma material. Boans längd beräknas så, att den omsluter halsen och blir för denna ett klädsamt och värmande skydd.

Fig. 2. Capote-hatten är af mörkt olivfärgad sammet. Kanten är af lätt broderi på ljus siden. En crème-färgad spets arrangeras så öfver hatten, att den betäcker den samma ända till kanten. Till hatten hör dessutom olivfärgade sidenband och en grön gul fogel-aigrette.

Fig. 3. Jacklif med väst. Materialet till den klädsamma jackan är fint mörkblått kläde. De breda reverer, som begränsa framkanterna och gå rundt halsen samt smyckas med fantasiknappar, äro liksom ärmslagen af mörkblå sammet. Den uringade västen af gullvit piké knäppes vid sidan och har två knapprader. Chemisett, ståndkrage och rosett äro af samma tyg.

Fig. 4. Lif af siden. Detta lif, som framställes af röd surah, användes med fördel till kjolar i harmonierande färg. Den eleganta, ofvan breda och veckade jaboten är liksom underkantens garnityr af crème-färgade duchesse-spetsar. En slejf af röda repsband täcker det ställe, der garnityrdelen fästes. En lif-färgad slejf pryder ståndkragen af spetsar.

Fig. 5. Kappa af velour. Denna är af svart- och grårandig velour, vadderad och fodrad med siden. Vid halsen och i ryggen är den krusad och vid midjan prydd med ett snörmakeriarbete. Till kappan hör ståndkrage af sammet. Främre kanten garneras af ett slejffarrangement af svarta repsband. Dessa hafva vid kragen långa öglor, ordnas sedan som jabot till midjan, der de fästas och sedan hänga lösa.

Hatten är af svart velour med perlbroderi och hakband. Den garneras med svarta sidenband och crème-färgade fjädrar.

Fig. 6. Sällskapsdrägt. Öfver kjolen ligger en fyra meter bred volang af terrakottafärgad faille. Det sammanhängande draperiet är af gulhvita spetsar. Främre delen är vid öfre kanten så väl som vid venstra sidan rikligt veckad; baktill puffas draperiet och uppfästes vid högra sidan 50 cm. från främre kanten; den återstående delen ordnas, såsom afb. visar, i vertikala veck. Den del af volangen, der draperikanterna mötas och som blir obetäckt, prydes med en lif-färgad slejf. Halsringningen på lifvet, som framställes af spetsstyf öfver terrakottafärgad faille, begränsas af af en krusad spets, hvilken vid högra sidan går ned till livvets underkant. Krusade spetsar omgifva ärmringningarne. Till dräkten hör långa handskar och en med fjädrar garnerad solfjäder af spetsar.

Fig. 7. Kappa af engelskt ylletyg. Gråblommigt engelskt ylletyg användes härtill. Kappan veckas vid öfre kanten och har en kragliknande del af grått siden. Den är baktill åtsittande. Reveren, som begränsar framkanterna och kragen, är af mörkt sammet och prydes med sidenstickning i kappans färg. Kappan kan, om man så vill, vadderas och fodras med siden.

Fig. 8. Sidenkappan göres i redingotform af tungt, grön- och rödskiiftande siden, vadderas och fodras med siden, garneras med grå kastor och sammanhålls af stora fantasiknappar. Ärmuppslag, krage och muff äro äfven af kastor.

Hattkullen är af samma tyg som redingoten men brättet och banden af grön sammet. Hatten garneras med fjädrar i gröna och gula toner.

Fig. 9. Drägt med kort kapp. Den släta kjolen är af brun sammet. Kjoldraperiet och det släta lifvet af i brunt och dunkelrosa randig pekings. Den baktill korta, framtill med långa ändar försedda kappan är af brun sammet, fodrad med lif-färgad surah och framtill prydd med ett baksidans liknande broderi. Dylka broderier finnas ock på de långa spetsiga ärmarne. Den eleganta kappan kantas med blåraf.

Hatten är af brun sammet med liknande band och prydes med en fjäder-aigrette i dunkelrosa.

Fig. 4. Lif af siden.

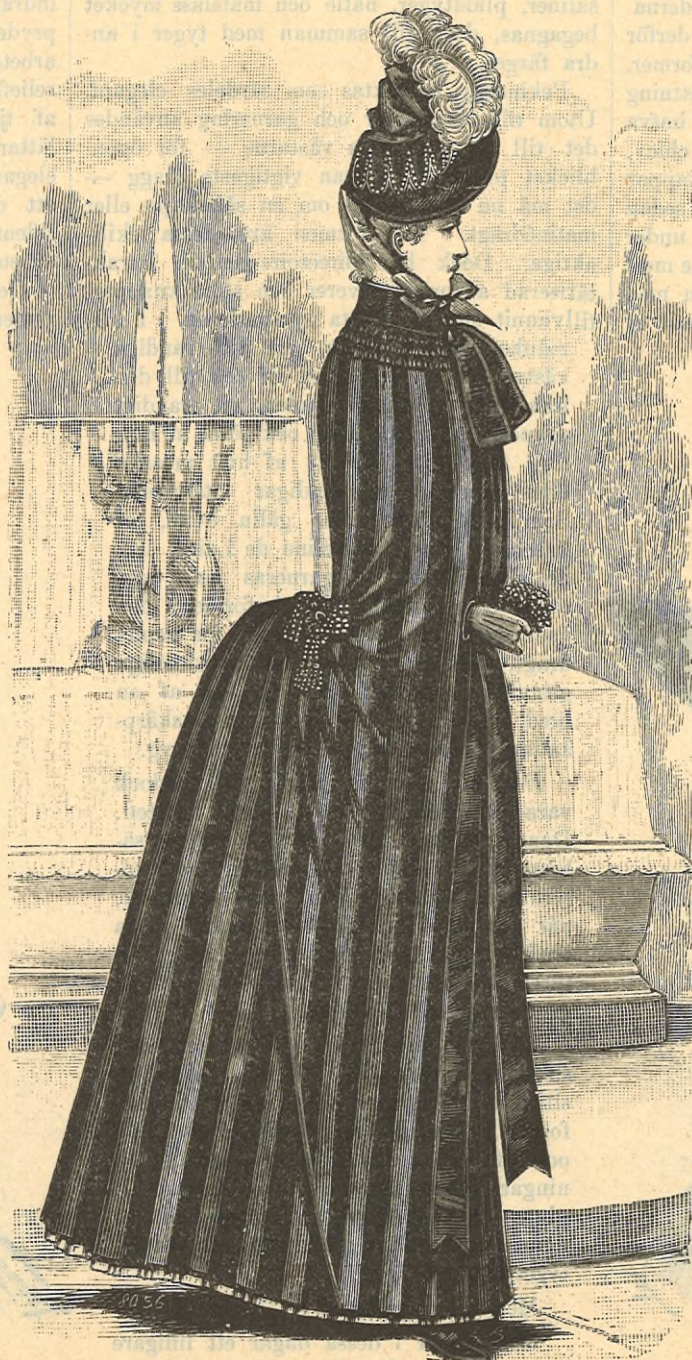

Fig. 5. Kappa af velour.

Fig. 10. Lambrequin till korgar o. d.

Handarbeten.

Fig. 10 Lambrequin till korgar o. d. Denna göres af kopparfärgadt kläde och tandas i kanterna. Kantbroderiet göres med röd chenille och ljusst bronsfärgadt silke; till midtbroderiet användes blå chenille, oliv- och bronsfärgadt silke. Mönstret är i naturlig storlek och kan lätt transporteras medels kopierpapper.

Fig. 11. Skyddstäckte af korsstygnbroderi och filet guipure. En kvadratformig bit orämfärgadt kongressstygn med 40 cm. kant användes här till. Härpå göres korsstygnbroderiet med bordeauxrött silke. Kanten arbetar man med medelgroft garn i rät filet och stoppar denna i *point de toile* och *point d'esprit*. De upphöjda figurerna göras i *point de reprise*. De förbindande stjelkarne omlindas med cordonnetstygn. Ytterkanten languetteras.

Barnslighet.

Skiss af Anna Branting.

Hervor hade bestämt sig för den handling hon ämnade företaga. Hon kände sig bruten, krossad af det slag, som drabbat henne, hon kunde icke härda ut med lifvet längre, därför skulle hon dö. Hela sommaren hade hon så fast trott på sin lycka. Så fullt, så säkert hade hon litat på, att det var henne, just henne, han hade älskat, och så befans det, att det hela endast varit en lek; till tidsfördrif, för att förkorta landets enformighet hade han låtsat kärlek till henne. Hon kunde icke bära det. Nej, hellre dö.

Med den fullständiga likgiltighet för allt och alla, som utmärker en person i detta förtviflade predikament, hade hon vidtagit sina anordningar. Efter att ha funderat fram och åter om det sätt hon skulle välja, hade medlet liksom flugit henne själf i handen. På förmiddagen, då hon varit sänd ett ärende till sin sjuka faster, hade hon haft tillfälle att obemärkt tillägna sig en flaska kloroform, resten af det, som användts för fasterns operation. Det var mer än nog för hennes behof. På vägen hade hon köpt ett paket renad vadd på apoteket.

Då hon kom hem, förklarade hon för hushållerskan, att hon hade huvudvärk och bad att få vara ostörd. Någon mat ville hon ej ha. Fadren finge äta middag ensam.

Så hastade hon in i sitt rum, läste dörren med nyckel och stoppade till yttermera visso denna i fickan. Det kom med ens för henne, att hon hade en hel hop saker att ordna, innan detta sista afgörande företogs. Hon skyndade sig att städa i sina byråådor. I de nedre var den saken lätt undanstökad. Tvätten var nyss hemkommen, och der lägo hennes fina, lätt ringade linnen i sin ordentliga trafve, de små nysydda nattröjorna bredvid med sina broderade remsor kring hals och armar. De hade utgjort hennes förtjusning och stolthet, ty de voro så äkta fruntimmersaktiga. Ingen skulle ha kunnat tro, att hon var endast sexton år, då hon var iförd en sådan tröja, som mest af allt liknade en peignoir, sådan som unga fruar begagna. Hervor hade alltid tyckt, att hon såg gift ut, då hon var klädd så.

Gift, hon skulle aldrig, aldrig bli gift, då *han* hade försmått henne.

Tårarne runno ned för hennes runda kinder, och hon sköt igen lådan med en tung suck.

I den öfversta lådan hade hon sina »minnen» förvarade. I det silkespapperet låg fyrväplingen, hon hade hittat, då de åkte i hö, der var rosen han burit i knapphållet den der söndagen — ack! Den var nu så skrumpen och förtorkad, så förvissnadt död som hennes eget unga hjertas glädje.

Ty hon var bra ung, hon tyckte det till och med

Fig. 6. Sällsapsdrägt.

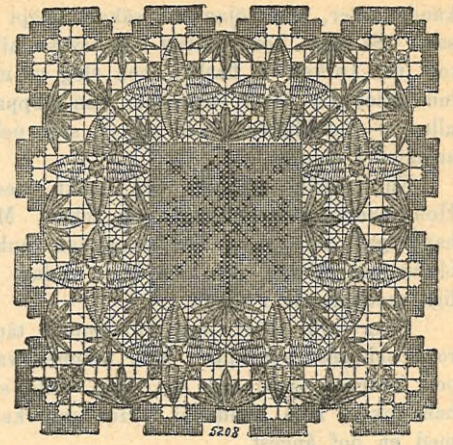

Fig. 11. Skyddstäckte.

sjelf. Hervor granskade sin bild i spegeln. Så förgråten hon var! Skulle svullnaden gå bort ur ögonlocken då... och skulle nästippen hvitna? Annars vore hon allt ful. Hon gick till handfatet och baddade sitt ansigte i det kalla vattnet. Så, nu var hon blek igen, blek som...

Men, beslut och handling! Tiden finge ej försinkas. Det är bäst först som sist. Ur sängen hemtade hon sin örngotskudde och lade den på sin lilla söta soffa, som hon fått af pappa till midsommargåfva. Ack, pappa! Stackars pappa! Skulle han

sörja? Åh, han tröstar sig nog. Det hviskades ju om, att han tänkte gifta om sig.

Hervor hemtade papper och kuvert ur sin skrifportfölj. Med skälfvande hand rafsade hon följande ord på papperet:

»Förlåt mig, älskade pappa, men jag kan ej annat. Hvarför får ej du och heller ingen annan veta. Jag tar min hemlighet med mig i grafven.

Din Hervor.»

Efter att ha förseglat brefvet skref hon utåpå: Till pappa.

Det kom för henne, att hon kallat sin pappa — *du*, som hon inte annars brukade. Men annars hade det låtit trivialt, och det var bra som det var.

Så, nu var allt färdigt.

Men, att ligga... *så* i en rutig perkalklädniug! Det vore ju rent af löjligt. Och med läderkängor!

I största hast bytte hon toalett. Hon tog en hvit underkjol och försigtigtvis rena, djupröda strumpor. En af de älskade tröjorna togs fram och trädde öfver hennes späda armar, hvarefter hon slog ut sitt vackra bruna hår, så att det hängde fritt ner öfver axlarna.

Hervor slätade öfverdraget på soffan, långsamt och allvarligt, som om detta i och för sig vore en viktig handling. Der efter hemtade hon flaskan, vadden och en handduk. Denna vred hon i hop till en strut och fäste den med en nål. Der efter intog hon sin plats på soffan, drog ner kjolen så långt hon kunde och

kände efter, att tröjan var säkert knäpt vid hal-sen. Så tog hon hastigt ett stycke af vadden, tog ur korken i flaskan och slog ut en del af innehållet der öfver, hvarefter hon stoppade bom-ullen i handduken, lade sig på sida och gömde ansigtet i struten.

En plötslig motvilja fick makt med henne. Hon kände hostretningar och äckel. Men efter hand gaf det vika. De kroppsliga funktionerna blefvo beherskade, och hon hade endast sitt and-liga medvetande i behåll.

»Jag vill inte! Jag vill inte!» tänkte hon ropa och resa sig upp. Men munnen var slutet och tungan rörde sig ej. Hon ville slita bort handduken, men kunde ej. Hon underkastade sig med en dof ångest.

Utifrån gatan hörde hon buller af vagnar och en gäll hvissling från någon, som kallade på sin hund. Ånger öfver sin handling, sorg öfver fa-derns sorg blandade sig med de lumpnaste små-saker i en oredig villervalla. Hon mindes, att det sista hon sett var de begagnade strumporna och den rutiga klädningen, som fallit ner på golvet — hur slarfvigt! — och så mindes hon sin fars kärleksfulla godnatt föregående afton. Han hade kysst henne på ögonen... det var ett litet hål på ena strumpan... tick, tack... kloc-kan pickade... hui, ritsch... tick, tack...

* * *

»Öppna lederna, marsch! Ett, tu! Slut lederna, marsch! Ett, tu!» Hervor skrattade invärtes. »Hon kunde aldrig säga lederna, den der gymnastik-lärarinnan, utan lederna, hon sludrade öfver n'et helt enkelt... slut lederna, marsch! brukade flö-korna härma.

Ha, ha, ha! Lederna! Usch, en sådan otäck lukt!

Hvem höll henne i banden? Hvad det kändes varmt och trygt. Det var pappas fasta tag. Lilla pappa, lilla, söta, kära, snälla pappa!

Hervor kunde icke trycka handen igen, hon orkade ingen ting säga, icke ens lyfta på ögonlocken. Det enda hon förmådde var att småle.

»Hervor! min lilla flicka! Hvad tänkte du göra? Jag torde banna dig, men jag kan ej.»

Fadern smekte hennes kinder, kysste henne öfver hela ansigtet. Hon bara log.

»Hur är det med dig? Hervor, se upp, lyft snällt upp ögonen en smula! Så, så ja! Mitt älskade barn! Var du så ledsen? Ville inte liten Hervor vara med längre, inte leka med, då det blef tråkigt? Liten söt, rar Hervor, pappas enda glädje, ville hon släcka pappas enda glädje? Ett så-dant barn, ett sådant litet barn!»

Hervor såg upp. Der satt han, hennes pappa, hennes bästa vän, der satt han så trofast och mild, så full af kärlek, och bara kärlek. Och honom hade hon velat göra den sor-gen! Hon hade velat släcka hans enda glädje för sin usla, lilla smålek, för att en kadettpojke inte ville... Åh, hvad hon blygdes! Hon tryckte fing-erarne mot ögonen. Skulle hon nå-gonsin våga se upp mer, våga möta hans ömma blick, den goda pappa!

»Liten Hervor!»

Så lyfte hon åter långsamt upp ögonen, slog sina armar om den tro-faste vännens hals och brast ut i ån-gerns hejdlösa och välgörande tårar.

Fig. 7. Kappa af engelskt ylletyg.

Mina grannar.

I min grannfrus till venster hus går det till som i ett härläger, när fienden är i antå-gande. Här är ett evigt jägtande, ett oafbrutet rännande fram och åter. Dörrar slås upp och igen, häftiga tilltal och svar göra sig hörda till och med ända ut på gatan. Knappt har tienst-flickan begynt på ett arbete, förr än hon hetsas till ett nytt.

Om till på köpet en främmande kommer på besök eller någon oförutsedd händelse inträffar — då är allt som upp-och-nedvändt!

Trots allt detta bråk kommer aldrig huset i ordning; göromålen hopa sig, måltiderna äro aldrig tillreds i behörig tid.

Mannen har intet hem, frun blir genom-nervös, och barnen gå som vildar. Den ena tjenaren följer tätt på den andra.

Hos min grannfru till höger deremot går det till som i en kyrka. Alla dörrar gå som på oljade rullar, tienstfolket som i mjuka tofflor, tonen är dämpad, lugn. Alla sysslor bestyras i sin rätta ordning och äro alltid färdiga en kvart tidi-gare, än hvad som är prompt nödvändigt.

Husmodern känner alla behof på förhand och träffar sina anordningar härefter. Intet besök, intet oförutsedt kan störa hennes värdiga lugn.

Mannen finner sig ingenstädes bättre än mel-lan sina egna väggar; hans hustru förblir evigt ung; barnen äro städade, tienstfolket trogna vänner.

Min granne till venster kysser och kelar med sina barn utan någon urskiljning, endast förestafvad af tillfälligtvis godt lynne. Men hon kaxar äfven på dem och retar dem till mot-spänstighet. Ett af barnen blir obändig, och det goda lynnet upplöser sig i ett missljud.

Vid dåligt humör deremot stöter hon till och med favoriten omildt ifrån sig. Det är icke sträfvandet att förbättra, som leder hennes hand till straff, utan hämndlystnaden, vreden.

Gent emot sitt tienstfolk är hon ock på samma sätt omvex-lande solsken och storm.

Barnen visa rent utaf ifrån sig hennes smekningar; hennes onda ord apa de efter; hennes slag göra intet intryck på dem. Tienstfolket aktar henne ej. I detta hus herskar antingen slamsig uppsluppenhet eller ock barntjut och snäsor.

Frun i huset kommer aldrig ut ur bråket; mannen hinner knapt öf-ver tröskeln, förr än hon öfveröser honom med klagomål öfver tienst-folk och barn.

Min granne till höger älskar sina barn icke mindre högt. Men hennes uppträdande mot dem är alltid jemnt, lugnt och måttfullt. Hon är lika hus-hållsam i sina kärleksbetygelser som i sitt tadel. Gent emot tienstfolket är hon noggrann och bestämd men vänlig. Hennes barn älska henne innerligt och ära henne; tjenarnes aktning är stor.

Så styr denna fru sitt hus blott med en blick; till eftertryckliga ord kommer det sällan. Alla bemöda sig att förtjena en liten gillande nick från hennes hufvud.

Omätligt stort, i sanning, är mö-drarnes inflytande på det uppväxande slägtet. En Carl von Linné, en Esaias Tegnér och andra stora män ha öppet och i glädje erkänt, huru de ha sina mödrar att tacka för sin själs rikning.

Vivi Källner.

Fig. 8. Sidenkappa.

Fig. 9. Dräkt med kort kappa.

Stockholm, Gernandts Boktryckeri-Aktieab., 1888.